

Finansdepartementet
Postboks 8009 Dep.
0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

Alliansen for norsk, privat eierskap
Ved Villeman, Vinje, sekretariatsleder
vinje@bedriftsforbundet.no

7. april 2015

Innspill fra Alliansen for norsk, privat eierskap til høringen om NOU 2015: 13 Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi

Formuesskatten virker negativt på verdiskaping og sysselsetting til norsk, privateid næringsliv. Alliansen for norsk, privat eierskap ble dannet i 2008 for å arbeide for å få avviklet formuesskatt på næringsrelatert kapital, også omtalt som arbeidende kapital, og for å få oppmerksomhet og økt kjennskap til de ulike negative virkningene formuesskatt har på verdiskaping, herunder bedrifts-Norges evne til investeringer, vekst og omstilling. Det er en overordnet målsetning for Alliansen at rammevilkårene for privat eierskap og drift av bedrifter bedres, og dette høringsbrevet tar for seg de sider av NOU 2015: 13 (Scheel-utvalget) som direkte berører dette.

Hovedoppgaven Scheel-utvalget er gitt, hvordan kapitalbeskatningen i en global økonomi med stor grad av konkurranse kan innrettes for å styrke rammevilkårene for verdiskaping, er positiv.

En svakhet med Scheel-utvalgets konklusjoner og anbefalinger er at de bygger på en antagelse om at kapitalmarkedet fungerer nær perfekt, hvor alle gode prosjekter finner finansiering. Det kan være beskrivende for større virksomheter under normale markedsforhold at det er like lett å sikre finansiering internasjonalt som nasjonalt. Men for en vesentlig del av norsk næringsliv, er tilgangen til kapital fra utlandet i praksis begrenset eller ikke-eksisterende. Dette gjelder gjerne mindre bedrifter, bedrifter som er unge og oppstartsbedrifter. Norsk næringsliv er preget av et stort antall små og mellomstore virksomheter, hvor rundt 90 prosent av alle bedrifter med ansatte har under 10 ansatte. Bedrifter lokalisert i distrikts-Norge kan også erfare færre potensielle kilder til finansiering enn mer sentralt lokaliserte bedrifter.

Scheel-utvalget anbefaler å øke nivået på den samlede marginale beskatningen av bedriftseierskap for norske private eiere, men de anslår at det vil ha begrensede virkninger for verdiskaping. Tar man derimot utgangspunkt i at vesentlige deler av norsk næringsliv reelt er henvist til det norske kapitalmarkedet, vil en skjerping av eierbeskatningen for norske skatteyttere over tid gi negative virkninger på mange eksisterende og potensielle bedrifters tilgang til finansiering, og der igjen deres evne til investeringer, innovasjon, omstilling, jobbskaping og aktivitetsnivå. Alliansen mener derfor at beskatningen av norske bedriftseiere ikke bør skjerpes.

Scheel-utvalget mener at dagens formuesskatteregler ikke bør videreføres. Det kan være ulike syn på hvordan skatt på formue ideelt sett bør innrettes. Alle de 11 næringsorganisasjonene som inngår i Alliansen er enige om at sammenlignet med dagens formuesskatteregler vil det være en klar forbedring å avvikle all formuesskatt på næringsrelatert kapital.

Næringsinvesteringer er gjennomgående mer risikofulle enn f.eks. bankinnskudd og boligmarkedet har tradisjon for å være. Bedriftseiere risikerer i langt større grad å tape hele sin investering. Vellykkede bedriftsinvesteringer har en samlet marginalsatt på nær 50 prosent for avkastning over skjermingsfradraget. Det står i klar kontrast til hvordan rene kapitalinntekter beskattes. Slike satsforskjeller går utover viljen til å investere i næringsvirksomhet. Kombinert med de negative virkningene formuesskatt på arbeidende kapital har på verdiskaping, taler dette for at formuesskatt på næringsinvesteringer bør avvikles.

Scheel-utvalget mener fordelingshensyn er et argument for å beholde formuesskatten, men utvalget drøfter ikke at formuesskatt på ulike aktiva har ulik fordelingsvirkning. Relevant her er for eksempel SSBs evaluering av skattesystemets omfordelende effekt fra 2005 til 2013 (rapport 29/2013). Den finner at om man gjeninnfører lavere likningsverdi av aksjer i formuesskatten, slik reglene var i 2005, vil omfordelingsvirkningene ha ingen eller begrenset effekt. «Fordelingseffekten er ubetydelig. Ved å gi aksjerabatt, vil særlig personer med høye inntekter få lavere formuesskatt, men effekten på total omfordeling er relativt beskjeden», er beskrivelsen SSB gir av omfordelingsvirkningen av redusert formuesskatt på aksjer, dvs. næringsrelatert kapital. Avvikles formuesskatt på arbeidende kapital vil det over tid virke positivt på investeringer, sysselsetting og lønnsnivået. Slike positive verdiskapings- og inntektseffekter bør også innarbeides i en realistisk vurdering av de samlede virkninger av endringer i formuesskatten, noe Scheel-utvalget ikke har gjort.

Forutsatt at formuesskatt på næringsinvesteringer ble avviklet, var næringslivet positiv til innføringen av utbytteskatt i 2006-skattereformen. Utbytteskatten innbringer i 2015 anslagsvis 8,4 mrd. kroner, vesentlig mer enn de 2,2 mrd. kronene som i 2005 ble innkrevd i formuesskatt på arbeidende kapital. Innføring av utbytteskatten var hovedelementet som gjorde at skattesystemets omfordelende virkning økte ved skattereformen av 2006. Samlet formuesskatt utgjør i 2015 om lag 10,3 mrd. kroner, hvorav om lag halvparten innkreves på næringsrelatert kapital. Etter Alliansens syn har derfor næringslivet allerede bidratt med provenyinndekning til en avvikling av formuesskatt på arbeidende kapital. Dynamiske virkninger som følge av økte investeringer, høyere lønninger og økt aktivitet i næringslivet vil også over tid bidra med noe provenyinndekning. Ved behandlingen av 2014-budsjettet anslo Finansdepartementet at inndeckning ved dynamiske virkninger ved en avvikling av hele formuesskatten kunne dekke inn opp mot 30 prosent av det statiske provenytapet. Begrenser man seg til å kun avvikle formuesskatt på arbeidende kapital, er det også rimelig å vente at inndeckningsandelen kan vise seg å bli høyere enn om hele formuesskatten avvikles.

Med vennlig hilsen,

Villeman Vinje

Sekretariatsleder, Alliansen for norsk, privat eierskap

De 11 næringsorganisasjonene som inngår i Alliansen for norsk, privat eierskap er NHO, Virke, Norges Bondelag, Bedriftsforbundet, NORSKOG, Norges Skogeierforbund, Norges Lastebileier-Forbund, NARF, Norges Rederiforbund, MEF og Norges Fiskarlag